

Udskriftsdato: 10. januar 2026

CIS nr 9315 af 25/06/2009 (Gældende)

Cirkulæreskrivelse om nye regler på adoptionsområdet

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: Justitsmin.,
Familiestyrelsen j.nr. 2009-600-00014

Cirkulæreskrivelse om nye regler på adoptionsområdet

1. Indledning

Folketinget har ved lov nr. 494 af 12. juni 2009 vedtaget visse ændringer i adoptionsloven og i lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel m.v. (barselloven), der træder i kraft den 1. juli 2009. Herudover indeholder loven ændringer, der træder i kraft den 1. oktober 2009. Denne skrivelse omhandler alene de ændringer i adoptionsloven, der træder i kraft den 1. juli 2009.

Lovændringen har til formål at tilpasse reglerne om stedbarnsadoption til de nye muligheder for registrerede partnere til at stifte familie ved hjælp af kunstig befrugtning. Det er hensigten med ændringerne, at barnet får to forældre allerede fra barnets fødsel.

Lovændringen indebærer, at en kvinde, der lever i registreret partnerskab, allerede under graviditeten kan give sit samtykke til, at hendes partner (medmoren) stedbarnsadopterer barnet, hvis barnet er blevet til ved kunstig befrugtning med anonym donorsæd, og parterne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning. Herudover er aldersgrænsen for meddelelse af bevilling til adoption i disse situationer nedsat til 18 år.

2. Samtykke med henblik på, at barnet kan adopteres af den registrerede partner

Ved lovændringen er indsat en ny § 8 a, der har følgende ordlyd:

»§ 8 a. Samtykke efter § 7 kan uanset § 8, stk. 2, modtages tidligere end 3 måneder efter barnets fødsel, hvis adoptanten ønsker at adoptere sin registrerede partners barn, der antages at være blevet til ved kunstig befrugtning med anonym donorsæd, og hvis parterne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning.

Stk. 2. § 8, stk. 1, 3 og 5, finder tilsvarende anvendelse på samtykke afgivet efter stk. 1.«

I § 8, stk. 1, opstilles betingelserne for, hvornår et samtykke kan afgives med henblik på, at barnet kan adopteres af den registrerede partner. Modtages samtykket i statsforvaltningen tidligere end 3 måneder efter barnets fødsel, vil adoptionen få virkning fra barnets fødsel. Modtages samtykket senere end 3 måneder efter barnets fødsel, vil sagen skulle behandles efter de almindelige regler om stedbarnsadoption i adoptionslovens § 8, og adoptionen vil have retsvirkninger fra den dato, adoptionen meddeles, jf. adoptionslovens § 1, stk. 1. Bevillingen vil dog kunne gives til personer, der er fyldt 18 år.

Et samtykke kan tidligst gives, når det er konstateret, at den kunstige befrugtning har medført graviditet. Det er en betingelse, at parterne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning, men der stilles ikke et egentligt krav om, at parterne fortsat skal bo sammen, når ansøgningen indgives og/eller adoptionen bevilges. Hvis parterne har ophævet samlivet, og den biologiske forælder opretholder sit samtykke til adoptionen, vil det dog være naturligt at inddrage oplysningen om det ophævede samliv i vurderingen af, om adoption vil være til gavn for barnet.

Kravet om sæddonorens anonymitet skal ses i lyset af de principper, som ligger til grund i lov om kunstig befrugtning m.v. Sæden skal være doneret med henblik på en læges anvendelse ved kunstig befrugtning eller til en offentlig eller privat sædbank, som opfylder sundhedsmyndighedernes krav til formidling af sæd. Kravene er nærmere beskrevet i Sundhedsstyrelsens vejledning af 30. september 1997 om kunstig befrugtning og anden reproduktionsfremmende behandling.

§ 8 a omfatter både de tilfælde, hvor den kunstige befrugtning er sket i offentligt regi og ved privat insemination hos eksempelvis jordemødre.

3. Adoptionsbevillingen

Ved lovændringen er indsat følgende nye bestemmelser i adoptionslovens § 1, hvor den tidligere § 1, stk. 2 er ophævet:

»Stk. 2 Ved adoption af et barn fra et andet land har bevillingen virkning fra barnets ankomst her til landet. Hvis der er knyttet en prøveperiode til adoptionen, har bevillingen dog først virkning fra udløbet af prøveperioden. Statsforvaltningen kan fravige bestemmelsen i 2. pkt., hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Stk. 3. Ved adoption af en registreret partners barn, hvor samtykke til adoption modtages efter § 8 a, har bevillingen virkning fra barnets fødsel.«

Udenlandske adoptionsafgørelser fra en række afgiverlande anerkendes umiddelbart i Danmark. Der udstedes derfor kun dansk bevilling i de sager om adoption af udenlandske børn, hvor afgiverlandets afgørelse om adoption ikke kan anerkendes her i landet. Der gennemføres imidlertid adoptioner i en række afgiverlande, der ikke kan anerkendes umiddelbart her i landet på grund af en såkaldt prøveperiode. Prøveperioden betyder, at den endelige adoptionsafgørelse først kan udstedes, når prøveperioden er udløbet, og afgiverlandet enten selv udsteder en adoptionsafgørelse eller tillader, at adoptionsprocessen fortsætter i Danmark. Med ændringen er stk. 2 udvidet til også at omfatte de afgiverlande, der har indført en prøveperiode, sådan at bevillingen kan få virkning fra tidspunktet for udløbet af prøveperioden. Endelig er stk. 2 udvidet med en bemyndigelse til statsforvaltningen, sådan at statsforvaltningen kan fastsætte et andet tidspunkt for bevillingens virkning, hvis der er afgiverlande, hvor bevilling ikke kan udstedes umiddelbart efter prøveperiodens udløb, f.eks. fordi afgiverlandet ikke har modtaget det aftalte antal opfølgingsrapporter.

I stk. 3 er der indført en hjemmel til, at en adoption af en registreret partners barn efter adoptionslovens § 8 a får virkning fra barnets fødsel, hvis samtykke til adoption modtages senest 3 måneder efter barnets fødsel. Bestemmelsen finder også anvendelse i de tilfælde, hvor barnet er dødfødt eller dør kort tid efter fødslen. Det samme gælder, hvis barnet dør under sagens behandling i statsforvaltningen. Dette er en ændring i forhold til gældende praksis, hvorefter adoptionen ikke kan gennemføres, hvis barnet er dødfødt eller dør, inden bevilling er udstedt. Praksis er alene ændret i forhold til adoption af registreret partners barn fra fødslen.

4. Minimumsalder for adoptanter

Ved lovændringen er der i § 4 indsat følgende 3. pkt.:

»Ved adoption efter § 8 a, kan bevilling meddeles den, som er fyldt 18 år.«

Ændringen er en undtagelse til den gældende minimumsalder for adoptanter på 25 år. Den nuværende restriktive dispensationspraksis fra minimumsalderen for adoptanter på 25 år videreføres i øvrigt. Dog vil bevilling kunne gives til personer, der er fyldt 18 år, hvis ansøgningen vedrører adoption af en registreret partners barn, der kunne være behandlet efter § 8 a, men hvor samtykket er modtaget i statsforvaltningen senere end 3 måneder efter barnets fødsel.

5. Sagsbehandling i statsforvaltningen

Familiestyrelsen har i vejledningen til ansøgningsskemaet ”Fælles ansøgning til adoption af registreret partners barn fra fødslen” opfordret ansøgerne til at indgive ansøgningen til statsforvaltningen efter graviditetens 22. uge. Statsforvaltningen har herefter mulighed for at tilrettelægge arbejdet på en sådan måde, at statsforvaltningen inden barnets forventede fødsel kan sende en bekræftelse til ansøgerne på, at bevillingen vil blive udstedt, når barnets fødselsattest modtages. Ansøgerne vil kunne fremvise statsforvaltningens bekræftelse i forbindelse med medmorens anmodning om barselsorlov.

Inden statsforvaltningen sender en bekræftelse til ansøgerne, skal statsforvaltningen undersøge følgende forhold:

1. Har ansøgerne indgået registreret partnerskab
2. Boede ansøgerne sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning

3. Kan det antages, at graviditeten er opnået ved kunstig befrugtning med anonym donorsæd

4. Er faderskabssagen henlagt som uoplyst

5. Fødselsmoderens samtykke skal være afgivet skriftligt under personligt fremmøde i statsforvaltningen, jf. adoptionslovens § 8, stk. 1.

Hvis en ansøgning og et samtykke til stedbarnsadoption af registreret partners barn fra fødslen modtages i statsforvaltningen, inden der er rejst en faderskabssag, opfordres statsforvaltningen til at rejse faderskabssagen i medfør af børnelovens § 4. Der er en formodning for, at faderskabssagen kan henlægges som uoplyst, hvis betingelserne i adoptionslovens § 8 a, stk. 1, er opfyldt. Det er dog fortsat nødvendigt at rejse en faderskabssag, hvor moren skal oplyse, om hun har haft et seksuelt forhold til en mand i den periode, hvor hun blev gravid.

6. Overgangsbestemmelser

Ændringerne i adgangen til stedbarnsadoption af registreret partners barn træder i kraft den 1. juli 2009. Reglerne i adoptionslovens § 8 a gælder kun for børn, der fødes samtidig med eller efter lovens ikrafttræden.

For børn, der er født før lovens ikrafttræden, anvendes de tidligere regler. Dog vil det forhold, at loven er trådt i kraft, betyde, at der kan dispenseres fra bestemmelsen om, at samtykke til adoption ikke kan modtages før 3 måneder efter barnets fødsel, jf. adoptionslovens § 8. Det betyder, at statsforvaltningen kan behandle alle sager om stedbarnsadoption af registreret partners barn, hvis barnet er blevet til ved kunstig befrugtning med anonym donorsæd, og ansøgerne boede sammen på tidspunktet for den kunstige befrugtning. I de tilfælde, hvor barnet er født før lovens ikrafttræden, vil adoptionen få retsvirkninger fra bevillingsdatoen og således ikke med tilbagevirkende kraft fra barnets fødsel.

Familiestyrelsen, den 25. juni 2009

TRINE HEDE

/ Neel Pryds